

1953 RUGSĖJIS Nr. 7.

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Leidžia

LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D.2, Putnam, Conn.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

ŠIAME NUMERYJE:

1. Z. Gavelis, MANO TĖVIŠKĖ	193
2. Č. Grincevičius, MŪSŲ LAIKŲ PASAKA	194
3. V. Jonikas, TAUTYBĖ — JĖGA BERIBĖ	197
4. A. Grigaitis, STIRNAITĖ	198
5. K. V. Paulius, KARALIAUS SŪNUS	201
6. S. Rožytė, PAUKSTIS IR VYSNIA	203
7. J. Gailius, VORAS IR SRAIGĖ	205
8. J. Minelga, PIRMOJI PAMOKA	206
9. A. Giedrius, KERDŽIUS IR VELNIAS	207
10. V. Makiejus, AŠ JOIKAS	208
11. V. Čižiūnas, DU BROLIAI VALDOVAI	209
12. Z. Gavelis, RIEŠUTAI	211
13. L. Žitkevičius, ARGİ MES TOKIE MAŽI	212
14. P. Juodka, MEILĖ PAVIRTUSI Į TIKĖJIMĄ	213
15. M. Skučaitė, ŠIMTĄ KARTŲ MAMA, KAM BARI	215
16. G. Čampė, KODĖL AŠ TROKŠTU TĖVYNEI LAISVĖS	216
17. Laukų Žibutė, MAN PATINKA AMERIKA	216
18. MOKYKLOS IR MES	218
19. UŽDAVINIAI	224
20. ŠARADOS, MĮSLĖS	212

Viršelis ir piešiniai — *dail. P. Osmolskio.*

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D.2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. September, 1953. Vol. 4, No. 7. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

MANO Tėviškė

ZIG. GAVELIS

Nei po lietaus, nei po audros
Dangus nebuvo toks skaidrus,
Taip nespindėjo mėlynai,
Kaip mano tėviškės linai.

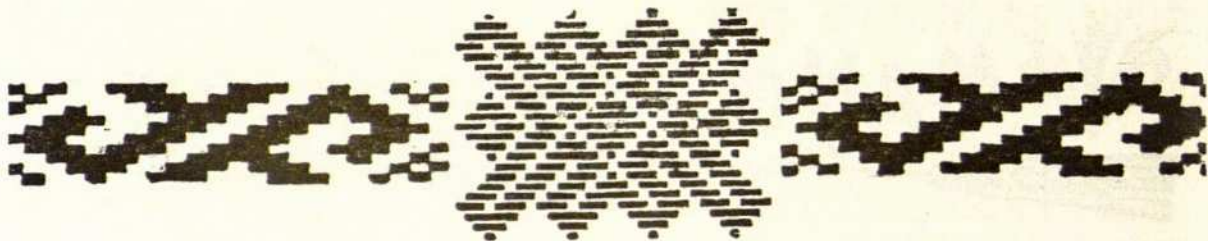
Taip nebaltavo pajūriais
Žuvėdros kylančios būriais,
Kaip mano tėviškės baltai
Rūkuose skęstantys rytai.

Giliausi jūrų vandenai
Dar nevilnijo taip giliai,
Nešoko bangos taip smagiai,
Kaip mano tėviškės rugiai.

Nebuvo rūtų taip žalių,
Tokių darželiuose gėlių:
Nebuvo žiedo taip kvapaus,
Kaip mano žemė po lietaus.

Be mano tėviškės nebus
Geltonas auksas man skambus —
Pasaulio turtai nežibės,
Be mano žemės, be garbės...

MŪSŲ LAIKŲ PASAKA

ČESLOVAS GRINCEVIČIUS

Vieną kartą taip atsitiko, kad Viešpaties Dievo prieškambarių susirinko pailsėti ir pasikalbėti dangaus pasiuntiniai žemėj, kurie ten paprastai angelais sargais vadinami. Besidžiaugdami aukštybių grožybėmis, vieni kitiems pasakojo, ką yra matę ar girdėję gražaus ir žemėj. Mat, Sutvėrėjas nenorėjo, kad žmogui būtų liūdna gyventi, ir Jis šiek tiek dangaus grožybių paliko ir žemėj.

Kai jau daug kas buvo išpasakota, vienas angelų tarė:

— Jūs matėt daug gražių vietų žemėje, bet toji šalis, kur aš dirbu, manau, pralenkia visa, kas iki šiol čia buvo pasakyta. Aš buvau ten, kur baigiasi žemė ir prasideda bekraštis vandenynas. Ten vėjuotom dienom ir naktim didžiulės, lyg žali kalnai, vandens bangos atsisirita ir trenkia į granito uolas. Smulkutės vandens dalelės, virsdamos baltais rūkais, iškyla lyg debesys į aukštį ir vėl leidžiasi į jūrą. Gi ramiomis dienomis vandenynas atrodo kaip melsvo kilimo begalybė, nutiesta iki pat dangaus pakraščių. Tolumoj, lyg baltos gulbės, šviečia laivų burės, pakrantėje linksmi taškosi žvejų vaikai, o ties jų galvom skraido pilkosios žuvėdros. Vakara, kai didelė raudona saulė, ugnies stulpu nusitęsda per vandenyną, kažkur anapus jo pasineria poilsui, pavargę, bet laimingi žuvautojai grįžta į jaukius namus.

Kai angelas nutilo, neiškentė ir kitas ir ėmė kalbėti:

— Ir aš sergėjau mažuosius tokioj šaly, kuri aplinkinių vadinama gražiausia. Ten kalnai tokie aukšti, kad nuo jų viršaus debesys po kojom atrodo tik kaip maži lopinėliai, o plačiosios upės kaip žalios siūlas nepasiekiamam dugne. Ten vėjuotą žiemą sniegas iš kalnų viršūnių, perkūno trenksmais dundėdamas, medžius raudamas, rieda žemyn, o vasarą per akmenis iš viršaus veržiasi šniokščiančio vandens srovės. Vakara, ten tokia tyla, kad už keliolikos mylių girdėti slėniuose besiganančios kaimenės varpelių garsai. Saulės tekėjimą ten praneša paraudusios kalnų viršūnės. Jei mane Viešpats vėl siųs į žė-

mę, tai norėčiau tik tenai, siauruos kalnų takelius saugoti kalniečių vaikus nuo akmenų ar sniego ridulių ir pavojingų prarajų.

— Nevien tik jūra ir kalnai puošia pasaulį, — atsiliepė trečiasis. — Visa, kas yra žemėj taip, kaip buvo pasaulio sutvėrimo pradžioje, ko dar žmogus nepakeitė, tą ir reikėtų vadinti gražiausia vieta. Aš darbavausi tarp neižengiamų girių, kur laisvai, niekeno nebaidomi, tūkstančiai spalvotų paukščių čiulba, kur žirafos ir liūtai, zebrai ir antilopės ganosi. Žmonės, kurių ten nedaug, nežino civilizuoto žmogaus bėdų, gyvena neskubėdami ir yra laimingesni už tuos, kurie savo išradimais bando laimę padidinti.

— Mano bičiuliai, jūs kalbate tik apie tai, kur pati gamta puošia žemę, — įsikišo dar vienas, — bet visai pamirštate, kad Sutvėrėjas davė galią žmogui sau pačiam pagražinti pasaulį. Aš aplankiau daugelį didelių miestų ir mačiau labai aukštų namų ir nuostabiai dailių paminklų. O žmogaus kūrybos vainikas — šimtabokštės katedros. Jų viduje meno turtai, o languose visomis spalvomis švyti iš tūkstančių spalvuotų stiklų suklijuoti paveikslai. Jų vargonai aidi visais žemėj žinomų išradimų garsais. Aš girdėjau žmonių giesmes ir dainas, klausiausi jų simfonijų, žiūrėjau vaidinimų, ir man atrodo, kad jie taip elgdamies geriausiai sunaudoja dangaus duotą kūrimo dovaną.

Dar ilgai buvo kalbama Viešpaties prieškambarių. Vieni pasakojo apie atogrąžų salas, kur auga duonmedžiai, kiti matę nepaprastas, paukščio dydžio vaivorykštės spalvų peteliškes; dar kiti pasakojo apie milžiniškas, vandens išgraužtas ir ledų varvekliais pagražintas kalnų požemio sales, apie piramidžių šalis, apie kalnus, iš kurių veržiasi ugnies stulpai, tai vėl apie kiparisų alėjas, arba karšto vandens fontanus iš žemės. Pasaulys yra tiek daug nuostabių dalykų, kad jų kalboms nebuvo galo.

Paskui atėjo eilė kalbėti tam, kuris iki šiol tylėjo.

— Ten, kur aš darbavausi, nėra debesis siekiančių kalnų, neauga ten kvepiančios citrinos ir iš žemės netrykšta karšto vandens šaltiniai, tačiau anoji šalis yra gražesnė ir nuostabesnė už visas, kurias jūs čia minėjot.

— Tai kas gi toji šalis, kurioj nėra kalnų, citrinų, fontanų, o yra už visas gražesnė? — nustebo kiti pasakotojai. — Sakyk, nes ir mes norime žinoti.

— O kad aš galėčiau jums nupasakoti, kokios ten tyro žalumo ir gaivinančio kvapo pievos su drugeliais, bitelėmis ir žiogeliais, arba kaip atrodo mažais pakilimais banguojantis melsvai pilksvas javų laukas, papūtus lengvam vėlyvo pavasario vėjeliui. Ten upeliai tokie tyri, lyg krištoliniai. Pavasarį jie puošiasi geltonais purienų žiedais,

gi vasarą mėlynom neužmirštuolių, lyg laimingų žemės vaikučių, akytėm. Virš pievų, laukų ir upelių, tartum pilka žvaigždutė tamsiai žydriam danguje, iš vietos nejudėdamos, nenutrūkstamai, valandom čyrena vieversys. O kai apsidairysi aplinkui, tai visur laukus puošia tamsiai žali, sakais kvepią ir šniokščią šilai, gi keliai nusodinti baltaliemieniais beržais, o jų šakos braukia per žemę.

Bet už vis gražiausias, sakau, kad įsidėmėtumėt, labiausiai neužmirštas vienas slėnis. Jūs daug matėt ir girdėjot, bet nevaikštinėjot vakaro tyloje tam slėny, kurio vidury vingiuojasi, raitosi stovinčio tamsaus vandens juosta, kurią vėl, lyg vainikais Sekminių rytą, išilgai dabina žilvyčių krūmai. Kol to nematėte, jūs nieko nematėt, nieko negirdėjot.

O tada, kai saulės jau nebėra, o tik vakaruose ir šiaurėj dega dangus, ir taip trunka visą naktį, ir ten tada visai nesutemsta, šitam rasotam slėny, kurį vietiniai žmonės vadina Nevėžiu, aidų vyrų sutartinės apie bėrus žirgus ir mergaičių chorai apie rūtas ir aguonas. Kai ir tai nutyla, dar nenutyla garsai, dėl kurių tas slėnis ir yra puikiausias gal ir visoj žemėj. Tada anuose žilvičių krūmuose prabyla mažas, pilkas, devyniais balsais paukštelis — lakštingala.

— Lakštingala? O kas ji tokia? Ar jos balsai panašūs į fleitą, arba mūsų sodo auksinio varpelio skambėjimą? — Susidomėjo dangiškieji draugai.

— Kad ir angelų kalba, bet aš negaliu jums išpasakoti lakštingalos ulbėjimo. Aš tik sakau, kad kiekvienas, kas yra matęs ar girdėjęs viso pasaulio grožybės, o nebus girdėjęs lakštingalos, nebus patyręs to, kas yra gražiausia. Ir todėl to krašto žmonės, išvaryti į tolimus kraštus, sako, kaip nuskintos gėlės iš ilgesio šio krašto miršta. O jų vaikai, jei išauga svetimoj šaly ir nežino, kas tai yra devynbalsės lakštingalos čiulbėjimas, yra nelaimingi.

— Tai iš tikrųjų ir bus nuostabiausias kampelis žemėje, jei vien iš ilgesio galima dėl jo mirti, o lakštingalos daina turi būti gražiausia, kas yra duota žmogui patirti, jei jos negirdėjęs negali būti laimingas, — nusprendė dangaus pasiuntiniai, susirinkę Viešpaties Dievo Prieškambarį.

TAUTYBĖ — JĖGA BERIBĖ

V. JONIKAS

Knyga prasklaidė rūką,
Žinau jau, kas esu:
Kiekvienas lietuviukas
Man brolis ir sesuo.

Mus jungia mintys naujos
Tautos didžiu skausmu,
Kareivio šventas kraujas
Praliejamas už mus.

Visam plačiam pasauly,
Nuo šiaurės lig pietų,
Mes šviečiame kaip saulė
Tarp tūkstančių kitų.

Mus niekina ir bara
Pavydūs nedraugai,
O mums tik atsidaro
Šviesios garbės langai.

Pirmi tarp svetimtaučių
Galiūnų išdidžių
Didžiuojamės gražiausiu
Lietuvišku žodžiu.

Mokyklos mūsų pilnos
Ir aikštės, ir laukai, —
Pirmyn tik žengiam kilnūs
Narsios tautos vaikai.

Mes nešam laisvės mintį,
Tai didelė jėga,
Ji sviečia, kaip žibintai
Mūs rankose dega.

Jau nieks jaunystės žygio
Nebgali sulaikyt,
Drąsoj kariams prilygę
Mes brėstame sveiki.

STIRNAITĖ

A. GRIGAITIS

Kartą rytą atbėgo pas mus Keršių piemenukas ir sako:

— Vaikai, mūsų Antanas šiandien miške pagavo stirnaite.

Kaime tai didelis įvykis. Aš su sesute Onute pasileidom į Keršius pažiūrėti stirnaitės.

Ji buvo nedidelė, kaip ėriukas, turėjo ilgas plonytes kojas, liesa, kailiukas švelnus. Ji stovėjo aslos viduryje ir siurbė iš dubenėlio pienuką.

— Pjausim stirnaite, turėsime šviežienos, — tarė senis Keršis.

Aš net krūptelėjau nuo jo tokių žodžių. Pažiūrėjau į Onutę, o ji į mane, ir mudu, lyg vienas kito mintis atspėdami, tarėm:

— Parduokite mums stirnaite. Pjauti jos negalima!

— O kiek duosite? — paklausė senis Keršis.

— Už keturis litus lai vedasi, — pridėjo Antanas. — Pigiau neatiduosiu.

— Nepjaukite! Tuo keturis litus atnešim, — tariau aš, ir abu su Onute išskubėjom namo.

Duryse Onutė dar šūktelėjo:

— Stirnaitės nekliudykite!

Prie mūsų kiemo vartų sustojome ir pradėjome skaičiuoti, kiek turime pinigų. Onutė turėjo susitaupius 75 centus, o aš jau turėjau vieną litą ir keturiolika centų. Reikėjo suskaičiuoti, kiek iš viso turime pinigų ir kiek trūksta iki reikiamos stirnaitei pirkti sumos. Skaičiavom kiekvienas atskirai ir gavom nevienodus duomenis. Susiginčijom, kieno teisybė. Pagaliau nutarėm ginčo sprendimą palikti tėčiui ir iš jo paprašyti trūkstamą sumą paskolinti.

Tėtį radome kieme ratus betepant. Jisai rengėsi važiuoti Merkinėn į turgų.

— Tėti, — tarė Onutė.

— Ką, vaikai?

— Pasakyk, kiek bus, jei prie 75 centų pridėsime vieną litą ir 14 centų?

— Kiek bus? Juk judu mokyklą lankote, judu mokytesni negu aš.

— Tėti, bandyk sudėti, — prašė Onutė: — mudu mokam sudėti, bet gaunam skirtingus atsakymus.

— A... Gerai, vaikai. Prie lito pridėjus 75 centus, bus vienas litas ir 75 centai, dar pridėjus, 10 centų, bus litas 85 centai, dar pridėkim tuos likusius 4 centus, tai ir gausim litą 89 centus.

— Matai, Onute, — mano teisybė!

— Tu, Jonuk, jau dvejus metus mokykloje, o aš dar tik pirmus. Palauk, kitais metais aš geriau už tave skaičiuosiu.

— Tėti, — tęsė Onutė, — o kiek bus iš 4 litų atėmus litą 89 centus?

— Bus... bus... iš keturių litų atimkim litą ir 80 centų, tai bus du litai ir 20 centų, dar atimkim 9 centus ir bus 2 litai 11 centų.

— Tai mums trūksta dviejų litų ir 11 centų, — sušukom abu su Onute.

— O kokiam reikalui jums trūksta? Kam reikalingi jums tie pinigai? Dvarą pirksite, ar ką?

— Ne, tėti, stirnaite, — paaiškinom jam.

— Stirnaite?

— Taip, tėti, stirnaite, kurią Keršių Antanas šį rytą miške pagavo ir nori papjauti. Už stirnaite Antanas nori keturis litus, o mums dar trūksta dviejų litų ir 11 centų. Gal, tėti, paskolinsi mums. Mudu su Jonuku susitaupe grąžinsim tau, — išpylė Onutė viską iš karto.

— A... matai, koki judu... Visai atsigimėte į mirusią mamą. Ji irgi buvo labai gailestingos širdies. Jei taip, vaikai, aš užmoku keturis litus už stirnaite ir šiandien iš Merkinės dar parvešiu riestainių.

Padėkoję tėčiui, tuojau atsidūrėme Keršiuose su pinigais. Po pusvalandžio stirnaitė jau buvo mūsų troboje. Su Onute buvome laimingi, kad išgelbėjome tokio gražaus gyvulėlio gyvybę.

Vakare svarstėme, kokį vardą stirnaitei duoti. Šunų, arklių, karvių ir pagaliau paukščių vardai jai netiko. Pagaliau į mudviejų ginchą neiškentęs įsikišo tėtis. Jis pasakė, kad tai miško gyventojai nėra kito gražesnio vardo, kaip stirna. Taip mes ir praminėm ją stirnaite.

Kitą dieną tėtis kluone atitvėrė stirnaitei kampelį. Ten ji išgyveno visą vasarą ir rudenį. Mes mylėjom stirnaitę, o ji prisirišo prie mūsų. Vėliau paleisdavom ją į kiemą pabėgioti. Supažindinom ir šunį Rudį su ja. Šuo, matydamas, kad stirnaitė yra mūsų geras draugas, tuojau su ja susidraugavo. Po poros dienų juodu jau pradėjo žaisti. Būdavo, atsisėdam kieme ant pievutės, kartais ir tėtis prisideda prie mudviejų su Onute, ir žiūrim, kaip Rudis žaidžia su stirnaite. Ji atsistoja ant paskutinių kojų ir šokinėja, o šuo, liežuvį iškišęs, amsi. Mes su Onute plojame. Būdavo gražu pasižiūrėti!

Kartais aš, Onutė, Rudis ir stirnaitė išeidavom ir į mišką pasivaikščioti. Stirnaitė visai buvo tapusi namine ir kartu su mumis grįždavo namo.

Žiemą, kad būtų nešalta, stirnaitę apgyvendinom arklidėje.

* * *

Artėjo pavasaris. Gal buvo jau po Šv. Kazimiero, kai vienas vaikas atėjęs į mokyklą mokytojui pasakė šiandien vyturėlį girdėjęs čiulbant. Mokytojas ėmė pasakoti apie paukštelių ir gyvulius. Jisai sakė, kad kiekvienas gyvas sutvėrimas brangina savo gyvybę ir labai myli laisvę. Jis aiškino, kad nereikia gyvulėlių kankinti, su jais reikia gražiai elgtis, pagautus vėl į laisvę paleisti.

Šis mokytojo pamokymas mums priminė, kad ir mes su Onute nelaisvėje laikome stirnaitę. Ir nutarėme, kai tik pavasario saulutė kiek paželdins miško pievutes, paleisti ją į laisvę.

Kaip nutarėm, taip ir padarėm. Vieną šiltą pavasario dieną išsivedėm stirnaitę į mišką už eigulio sodybos ir paleidom ganytis pievutėje, o patys pasislėpėm krūmuose. Žiūrim, kas bus. Štai, iš tankumyno išlenda gražus ožys, šakotais ragais, prieina prie stirnaitės... ir netrukus abu dingsta tankumyne.

Manėm, kad dar sugrįš mūsų stirnaitė. Bet ji daugiau nebegrįžo. Nors ir labai buvo prisirišus prie mūsų, bet laisvė jai buvo brangesnė už viską. Eigulis, kuris pažinojo mūsų stirnaitę, pasakojo, kad sutikęs ją porą kartų miške. Pašaukus ją vardu, ji atsigręždavo, pasižiūrėdavo, bet vėl nuliuksėdavo miškan.

KARALIAUS SŪNUS

K. V. PAULIUS

Mažasis Pauliukas turi dvi už save vyresnes sesutes. Jam labai nuobodu, kada sesutės vysto ir prausia savo lėles. Pauliukas pyksta, spardo lėles, o kai sesutės jį muša, — bėga tėveliui skųstis.

— Tėveli, tėveli, — šaukia jis ašarodamas, — mergaitės negeros, jos mane muša!

Tėvelis viską matė, žino kas kaltas, bet pasišaukia sesutes. Pauliukas patenkintas.

— Ot tai dabar bus jums! — sako jis sesutėms. — Pamatysite, ką jums tėvelis pasakys! Ot gausite!...

Tėvelis visus tris liepia sėstis. Pauliukas taip norėtų atsisėsti tėveliui ant kelių, bet kažkodėl šį kartą nediršta ir sėdasi ant savo kėdutės.

— Vaikai, — klausia tėvelis, — ar jūs norite išgirsti gražią pasaką?

— Norime, labai norime! — atsako vienu balsu sesutės. Pauliukas tyli, jis labai nepatenkintas, kad tėvelis jų nebaudžia, bet nori ir pats pasaką išgirsti.

— Ir aš noriu, — pasako jis pagaliau.

* * *

— Kartą gyveno turtingas ir galingas karalius, — pradeda tėvelis pasakoti. — Jo karalystės žemės buvo tokios didelės, kad saulė jose niekada nenusileisdavo. Jei viename karalystės pakrašty naktis, tai kitame jau diena. Jis turėjo didžiausią ir galingiausią kariuomenę, o turtų skaičiaus ir pats nežinojo. Kaimynai karaliai ir jo pavaldiniai laikė jį išmintingu ir labai gerbė.

Sykį karalius sužinojo, kad netoli pilies, didžiuliame miške, gyvena senas atsiskyrėlis. Atsiskyrėlis esąs labai šventas, visą laiką praleidžiąs besimelsdamas ir mąstydamas apie Dievą. Gyvenąs urve, miegąs ant pliko akmens ir tik sykį dienoje, saulei nusileidus, tevalgąs. Ir jo valgis esąs labai menkas — miškinių žolių šaknelės, vienas antras riešutas arba net karčios medžių žievės.

Karaliui pagailo vargšo atsiskyrėlio: pasišaukė vyriausį savo

kepējā ir liepē jam kiekvienā dienā nusiūsti atsiskyrēliui po kepaliukā duonos.

Jau buvo praējē daug laiko, kai karalius matino atsiskyrēlį. Ta-
da karalius pasišaukē kepējā ir jo paklausē:

— Ar kasdien siuntinēji tam atsiskyrēliui duonos?

— Taip, Jūsų Šviesybe! — atsakē kepėjas.

— Aš manau, — teiravosi karalius, — kad už tai jis yra man
labai dėkingas? Ką jis sako, kai pasiuntinys nuneša duoną?

— Šviesiausias Valdove, — nedrąsiai atsakē kepėjas, — tas at-
siskyrėlis yra labai keistas žmogus. Kiekvieną kartą, paimdamas duo-
ną, jis tepasako tik tuos kelis žodžius: “Kas gera — sau gera, kas blo-
ga — sau bloga!”

— Kaip tai! — sušuko karalius. — Argi tas senis nežino ir nesu-
pranta, kad aš ne sau, bet jam gera darau? Ar jis pamiršta, kad aš esu
ne tik geras, bet ir galingas? Jei jis bus ir toliau toks nedėkingas, aš
mokėsiu jį nubausti.

* * *

Jau buvo prabėgę daug savaitių ir mėnesių, kai karalius vėl pa-
sišaukē savo vyriausią kepējā. Iš jo sužinojo, kad atsiskyrėlis nė dė-
mesio nekreipias į karaliaus įspėjimą ir vis kartoja tą patį: “Kas ge-
ra — sau gera, kas bloga — sau bloga”.

Karalius jau tikrai supyko, bet kepėjui liepē ir toliau siuntinėti
duoną.

— Kai sugalvosiu, kaip tą senį tinkamiausiai nubausti, aš tave
pasikviesiu, — pasakē kepėjui.

Karalius pasidarē rūstus, susimąstęs. Retai bekeldavo puotas,
nebekvietė svečių į savo dvarą. Net vienturtis jo sūnus nebegalėjo su-
sikalbėti su tėvu. Sunku buvo karalaičiui tėvo dvare, todėl jis per die-
nų dienas medžiodavo ar šiaip su draugais jodinėdavo po girias.

Vieną dieną bemedžiodamas, karalaitis sutiko briedį. Paleido į
jį strėlę, bet briedis nekrito. Karalaitis vijosi pašautą žvėrį. Jis jojo
taip greitai, kad vos vienas palydovas tepaspėjo jį sekti. Ilgai jis vai-
kē pašautą briedį, daug daug balų perplaukē, daug kalvų perjojo ir
tik vakare tegalėjo nušauti. Tačiau, jie pasijuto paklydę, buvo alka-
ni, išvargę, o arkliai vos kojas bepavilko. Nebegalėjo nė užmušto žvė-
ries pasiimti, tik jo ragus karalaitis prisikabino prie balno.

Saulė jau leidosi, kai jie susitiko atsiskyrēlį.

— Seneli, — sušuko karalaitis, — ar neturi ko valgyti? Ach, aš
mirsiu iš bado!

— Turiu, karalaiti, turiu, — atsakē senelis. — Tavo gerasis tėvas,
o mūsų gailestingasis valdovas, kasdien man atsiunčia po kepaliuką
duonos. Ir kaip gerai, kad jis man atsiunčia, nes dabar tikriausiai ne-
turėčiau kuo tave pamaitinti. Tikrai teisingai aš sakau: “Kas gera —

PAUKŠTIS IR VYŠNIA

SONĖ ROŽYTĖ

Smėlio tyrais paukštis lėkė.
Atsiduso: "Neramu.
Ar ilgai man teks lakioti
Be namų?"

Laukuose žalia vyšnelė
Sušlamėjo: "Vai, ilgu.
Ar ilgai reiks man žaliuoti
Be draugų?"

Tūpė paukštis į vyšnelę,
Sučiulbėjo: "Štai namai".
Sulingavo jam medelis:
"Štai draugai".

Rytą vakarą draugužiai,
Žiemą vasarą kartu.
Ar tai vėjas, ar tai šaltis —
Nebaugu.

Paukštužėlis ant šakelių
Čiulba vyšniai dainėles,
O vyšnelė paukštužėliui
Sirpdo uogeles.

sau gera, kas bloga — sau bloga"... Dar kažką norėjo senelis sakyti, bet išalkęs karalaitis griebte pagriebė duonos kepalėlį.

Ir kaip godžiai karalaitis ją valgė! Tuo tarpu atsiskyrėlis papasakojo, kad karalaičio palydovai esą netoli ir susirūpinę ieško dingusiųjų. Pasakė jis ir kelią, kuriuo jodami susitiksį savo draugus.

Baigęs valgyti, karalaitis nujojo pas savo palydovus. Jie labai nudžiugo pamatę karalaitį, ir tuojau visi pasuko pilies link.

* * *

Ijojant į pilį, karalaičiui pasidarė bloga. Baisūs skausmai raižė vidurius, o jėgos kas minutę mažėjo. Nusigandę palydovai nunešė mirštantį karalaitį į pilį ir papasakojo karaliui, kas buvo atsitikę.

— O šventasis seneli! — sušuko kuo nealpdamas karalius. —

Kokie teisingi tavo žodžiai!... Juk aš šįryt liepiau į atsiskyrėlio duonutę įdėti stiprių nuodų! Tikrai, “kas gera — sau gera, kas bloga — sau bloga!”...

* * *

Kai tėvelis baigė šią pasaką, Pauliuko akys buvo pilnos ašarų. Jis atsistojo, pabučiavo tėveliui į ranką ir atsiprašė savo sesutes.

Atėjus rudeniui, rengiasi iš Lietuvos išskristi gandrai

VORAS IR SRAIGĖ

JONAS GAILIUS

P a s a k ė č i a

NELYGIU Lietuvos laukų taku pavargęs dzengė voras Burbulis ir uždusęs plakėsi išsipūtusiais šonais. Staiga savo ilgaus ūsais jis atsimušė į kažin kokį šaltą kiautą.

— Kas čia mano apsiaustą nagrinėja? — iškišusi iš kiauto galvutę, plonu balseliu paklausė sraigė Puikutė.

Voras Burbulis priešakinėmis kojomis pasičiupinėjo suskaudusią galvą ir pavargusiu balsu atsiliepė:

— Tai aš, voras Burbulis! Labai atsiprašau, kad ramybę sudrumsčiau, bet man nuo stuktelėjimo net žaibai akyse pasirodė. Jūs galėjote arba minkštesnį apsiaustą užsidėti, arba truputį pasitraukti nuo visų minamo kelio... O kasgi jūs esate ir ką čia veikiate?

— Aš esu sraigė Puikutė, pikčiurna Burbuli! — jau pradrasėjusi čiulbėjo įsismaginusi sraigė, — išėjau pasivaikščioti, kai kuriuos savo kaimynus aplankyti ir visai negalvojau jūsų galvos daužyti. Gal toliau kartu eisiva?

Burbulis pasiraivė, pasitaisė pavargusias kojas ir atsakė:

— Pasivaikščiojimas man visai ne galvoje, panele Puikute! Aš keliauju, kur galima būtų daugiau mūsų rasti. O girdėjau, kad jų yra kažin kur netoliese, nes čia žmonės indų neskuba plauti. Be to, mudu visai ne pora, nes jūs man visiškai nepatinkate: jūsų kietasis apsiaustas — tik prašau nepykti už atvirumą — tikra baidyklė musėms gąsdinti. Kas kita aš. Mano nugara žvilga kaip brangenybėmis nusagstyta, o kojos — kaip tikri šilko siūleliai.

Puikutė, užgauta tokių Burbulio žodžių, išdidžiai pasižiūrėjo į vorą ir, pakėlusį aukštyn raguotą galvą, pasakė:

— Pfi! Tokia baidyklė ir taip drąsiai praeivę, šių apylinkių gyventoją, užgaulioja! Ne tokie gražuoliai manimi gėrisi ir niekaip neatsigėri. Visi — ir vaikai, ir paukščiai — nori mane pasigauti ir su manimi pažaisti, — ir atkišo jam nugarą.

— Neišmanėlė! — pertraukė ją Burbulis. — Yra jums kuo didžiulis... Tikras grumstelis, daugiau nieko! Kas kita aš!...

— Aš, aš! — neiškentė Puikutė. — Musžudys, apgavikas, negailestingas kuprius! O, be to, skundikas! Už tai Dievas ir tokią bjaurią kuprą prilipdė!

— O tu ar negaudai musių?! Ar nesigardžiuoji jų skania mėsele?! Ar jų gyvų negaudai?! — pradėjo karščiuotis voras. — Ar dar bjauresnės kupros neturi?!

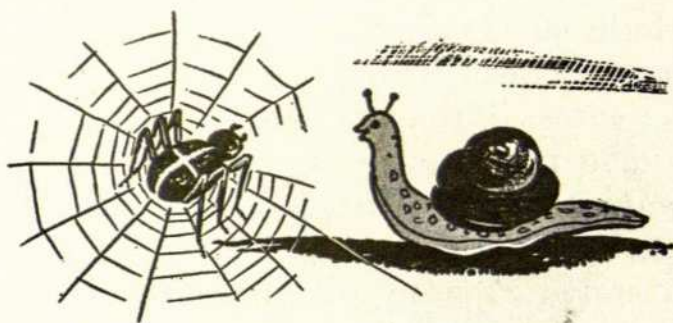
Tuo metu pro šalį skridęs žvirblis išgirdo Burbulio ir Puikutės ginčą. Suspaudęs sparnus nutūpė ant sraigės kiauto ir sučirškėjo:

— Nėra ko judviem bartis, nes abu kuproti ir abu muses gaudo, kaip ir aš. Tačiau už įžūlumą galiu tik tave, Burbuli, nubausti, nes neturi tokių šarvų kaip Puikutė.

Ir vienu akimirksniu prarijo vorą.

Puikutė nespėjo juokui lūpelių sudėti, kai pro šalį bėgo avių būrys ir viena avelė savo kanopa sutriuškino jos šarvus.

Puodas puodą vanoja, o abu labu toki.

PIRMOJI PAMOKA

JONAS MINELGA

Sklaido Algis Abėcėlę,
Taria raidę po raidės.
Nenustebkit — pirmą žodį
Dar šiandieną jis sudės.

A lengvai galvon įsmigo,
B jau žino — neužmirš.
Džiaugsmas ima sklaidant knygą —
Jų čia trisdešimt su virš.

C, D, E — lyg ledą kremta,
Tuoju lėtoju jas parašys.
Jei suklysti būtų lemta,
Mandagiai atsiprašys.

Sklaido Algis Abėcėlę,
Taria raidę po raidės.
Daugel jų jau bus išmokta,
Kol varpelis sudindės.

GIMTOSIOS *šalies* PASAKOS

KERDŽIUS IR VELNIAS

Pateikė A. GIEDRIUS

Netoli Klaipėdos telkšo Kalotės ežeras, o prie to ežero guli kalnas.

Kitąsyk, kai apie ežerą laukai dar buvo apžėlę giria, tai Bendi-ko kerdžius bandą išginęs pavarydavo į girią, o pats atsisėsdavo prie ežero ant kalno ir ką nors dirbdavo.

Vieną kartą atsinešė jis visą glėbį lunko ir pradėjo vyti apivarus. Vijo ir vijo ištisas tris dienas...

O tame ežere laikėsi velnias. Jisai susidomėjęs žiūrėjo, žiūrėjo, ką tas žmogus daro, ir neiškentė: pasivertė ponaičiu, nuėjo pas kerdžių ir klausia:

— Ką tu čia darai?

Kerdžius pasižiūrėjo į jį ir sako:

— Apivarus vejau. O vieną ketinu tokį ilgą nuvyti, kad apie visą ežerą aptektų.

— O paskui?

— Tada imsiu tą ežerą ir užrauksiu.

Velniui parūpo. Jis pradėjo kerdžių atkalbinėti:

— Liaukis, — sako, — nevyk tokio ilgo apivaro, nerauk ežero. Kaip čia bus užrauktas! Ar tu neturi kito darbo!

O kerdžius jau mato, kas jis per vienas ir kodėl jam tas ežeras taip parūpo.

— Nesiliausiu, negaliu, — sako jis tam ponaičiui. — Matai, kiek lunko prisinešiau. Kam čia man tas ežeras telkšos!..

O velnias nesiliauja prašęs.

— Aš tau, — sako, — gerai ir užmokėsiu, tik tu eik sau šalin nuo to ežero.

— Gerai, — sako kerdžius. — Kad gerai man atlyginsi, galėsiu pasitraukti. Štai, matai mano kepurę? Pripildyk ją man po trijų dienų pilną auksinių — nerauksiu ežero.

Velnias tik apsidžiaugė, kad kerdžius tiek mažai tepaprašė.

— Gerai, — sako, — sutinku. Pripildysiu su kaupu...

Ir nuėjo savo keliais.

O kerdžius tuojau tvėrėsi kito darbo. Atsinešė kastuvą ir pradė-

jo už krūmo kasti gilią duobę. Kasė, kasė ir iškasė ją ne tik gilią, bet ir plačią, o paskui taip užtaisė, kad viršuje galėtų ją uždenkti su kepure. Ir kai duobė jau buvo paruošta, jis nusiēmė nuo galvos kepurę, nežymiai vieną kraštą praplėšė ir uždėjo ant duobės.

Po trijų dienų atėjo velnias ir, norėdamas kerdžiui atsidėkoti, atnešė užsivertęs visą maišą auksinių. Atnešė ir supylė į kepurę. Bet kai supylė, tai tiktai saujelė kepurėje teliko. Velnias nusistebėjo, pakraipė galvą ir nubėgęs atnešė dar kelis maišus auksinių. Bet ir dabar ne ką daugiau jų teužsiliko kepurėje.

Kitą dieną velnias važiuotas atvažiavo keturiais arkliais ir atvežė pilną vežimą visokių smulkių pinigų. O ir tuos kai supylė, tai lig pusės kepurės teprisipildė. Dabar velnias jau geruoju ėmė prašytis:

— Sakyk, žmogau, kad jau gana. Pamanyk tiktai, kiek supyliau!

Žmogus pasigalvojo ir sako:

— Tiek to! Bus gana. Gali eiti sau. Ežero nerauksiu.

Velnias smagus nuėjo sau. O kerdžius, tiek pinigų gavęs, visą amžių be rūpesčio gyveno ir dar vaikams ir vaikų vaikams paliko.

Tačiau velnias paskui susiprato ir labai pyko, kad tiek pinigų prakišo. Savo kaily nesitverdamas, iš ežero išrito didelį akmenį ir užkeikė. Tas akmuo ir dabar ten tebesąs ir, sako, velnio akmeniu vadinamas.

AŠ JOJIKAS

VIKTORAS MAKIEJUS

Opa, opa, aš jojikas,
Aš visų vaikų didikas.
Man arkliukas, man jis viskas,
Opa! Opa! Bėk riščia.

Kaip kareivis aš ant balno,
Kaip viršūnė augšto kalno.
Man tik reikia kieta šalmo.
Opa! Opa! Bėk riščia.

Josiu ginti savo šalį.
Mano žirgas bėgti gali
Dieną visą ir nakčia,
Opa, opa, bėk riščia.

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS CIZIŪNAS

DU BROLIAI VALDOVAI

Tęsinys

ALGIRDAS, tapęs didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, apsigyveno Vilniuje ir iš čia tvarkė visos valstybės reikalus. Kadangi vakarinę Lietuvos pakraštį valdė Kęstutis, gerai pažinęs vokiečių - kryžiuočių klastas ir kariavimo būdus, Algirdas daugiau rūpinosi pietinėmis ir rytinėmis Lietuvos valstybės sritimis. O rūpintis tikrai buvo kuo.

Toli nuo tikrosios Lietuvos, dabartinės Ukrainos plotuose, buvo keletas kunigaikštysčių, kurios vis dar priklausė totorių *chanų* (valdovų) valdžiai ir mokėjo jiems mokesčius. Nors Gediminas jau buvo paėmęs kai kurias Ukrainos žemes į savo globą, ir pats svarbiausias tų kraštų miestas *Kijevas* pripažino Lietuvos valdžią, bet totoriai nepaliovė kištis į tų sričių gyventojų reikalus. Kai kur totoriai patys ėmė šeimininkauti, kaip savo namuose. Algirdas 1362 metais išsirengė į žygį, sumušė totorius prie Mėlynųjų Vandenių upės ir paėmė Kijevą į savo valdžią. Paskyręs savo sūnų Vladimirą Kijevo kunigaikščiu, Algirdas išvadavo iš totorių ir *Padolės* kraštą, kurį valdyti pavedė brolio Karijoto sūnums.

Tais laikais šiaurinėje Rusijoje pradėjo augti ir stiprėti *Maskvos* kunigaikštystė. Iš pat pradžių Maskva buvo paprasta medinė pilis su dideliu kaimu greta jos. Toje pilyje gyveno rusų kunigaikščiai, kokių daug buvo tada rusų kraštuose. Jiems priklausė plati, bet gana retai gyvenama apylinkė. Tačiau vienam iš Maskvos kunigaikščių atėjo į galvą tokia mintis: jei nesi pakankamai stiprus savo karo jėga, kad atsispyrtum totoriams, tai nusilenk ir mokėk jiems mokesčius, o atliekamus pinigus taupyk, kad galėtum praturtėti ir bent pinigais didinti savo valstybėlės ribas. Taip tas kunigaikštis Ivanas ir darė: nuo totorių gynėsi mokesčiais, o sutaupytais pinigais pirkosi iš kitų kaimynų, rusų kunigaikščių, pilis ir dvarus su jiems priklausančiais kaimais. Taip tas kunigaikštis Ivanas palengva didino savo kunigaikštystę. Iš mažos Maskvos valstybėlės pamažu augo vis didesnė ir stipresnė

Maskvos rusų valstybė. Kai Ivanas, dėl savo taupumo pramintas Kalita (t. y. piniginė), mirė, savo vaikams paliko ne tik padidintą Maskvos kunigaikštystę, bet ir norą visais galimais būdais jungti kitas rusų gyvenamas sritis Maskvos valdžion.

Lietuvos valdžioje tuo metu buvo jau daug gudų bei rusų gyvenamų žemių. Tvarkydamas rytinius Lietuvos pakraščius, Algirdas susidūrė su Maskvos kunigaikštyste ir jos valdovų užmačiomis surinkti visas rusų žemes į vieną Maskvos valdomą valstybę. Algirdas stengėsi silpninti Maskvą, kur tik įmanydamas. Būdamas tuo metu našlys (pirmoji žmona, Vitebsko kunigaikštystė, buvo mirusi), nutarė susigiminiuoti su Tverės kunigaikščiu, lenktyniavusiu dėl valdžios su Maskva. Algirdas vedė jo seserį Julijoną. Dabar jis jau galėjo atvirai padėti savo svainiui, Tverės kunigaikščiui, kovoje su Maskva. Net tris kartus žygiavo Algirdas į Maskvą, tik kiekvieną kartą Maskvos kunigaikštis atsiprašydavo ir pasižadėdavo neliesti Tverės kunigaikštystės ir Lietuvos valstybės pakraščių. Kartą Algirdas, įpykęs dėl Maskvos kunigaikščio melų ir žodžio nelaikymo, trenkė kardo ašmenimis į Maskvos pilies vartus ir pareiškė, kad savo žodžio nekeisiąs ir pilies negriausiąs, bet Maskvos kunigaikštis turįs atsiminti, kad ir Lietuvos valdovo kantrybė galinti išsekti.

Algirdas kartą buvo išsitaręs, kad visos rusų žemės turinčios būti sujungtos Lietuvos valdžioje. Tos savo minties jis niekuomet neišsivadėjo ir iki pat savo mirties vis jungė ir glaudė Lietuvos valdžion tas rusų kunigaikštystes, kurias neišsilaikydavo prieš totorių puolimus ar Maskvos veržimąsi.

Maskvoje tuo metu buvo apsigyvenęs visų rusų pravoslavų (t. y. rytų krikščionių - stačiatikių) bažnyčios galva, metropolitas, pabėgęs nuo totorių iš Kijevo. Jis valdė savo tikinčiuosius ir Lietuvos valstybėje. Tatai Algirdui nepatiko, nes per metropolitą kišosi į Lietuvos reikalus ir Maskvos kunigaikštis. Bet Algirdas pats buvo pagonis, ir jam nepatogu buvo drausti Lietuvos rusams tikintiesiems turėti ryšių su savo bažnyčios galva. Algirdas sumanė išrūpinti iš visos rytų krikščionių galvos, Konstantinopolio patriarcho, kad būtų atgaivintas Kijevo metropolito sostas. Kijeve gyvendamas, atskirai Lietuvos rusams skirtas metropolitas jau negalėtų kenkti Lietuvos valstybei. Nors Maskva ir labai priešinosi, bet Algirdas laimėjo: Lietuvai buvo paskirtas atskiras stačiatikių metropolitas ir jis apsigyveno Kijeve.

Taip Lietuva valdė tais laikais septynis kartus didesnę rusų ir gudų gyvenamų žemių plotą, negu pačių lietuvių gyventasis Nemuno upyno plotas. Nors patys būdami dar pagonys ir nepažindami vieno Dievo, lietuviai tačiau mokėjo tvarkyti savo valstybės reikalus taip, kad ir krikščionys joje jautėsi saugūs ir turėjo tas pačias teises, kaip ir lietuviai.

Apie Algirdą pasakojama, kad jis buvęs nežemo ūgio, pailgo, raudono veido, stambios nosies, mėlynų akių, augštos kaktos, šviesiaplaukis vyras. Balsas jo buvęs garsus ir skambus, bet malonus. Jis mėgęs jodinėti, o vaikščiodavęs kiek šlubčiodamas dešine koja. Vasarą mėgęs gyventi Medininkų pilyje, į rytus nuo Vilniaus. Jis nemėgo svaiginamų gėrimų ir niekad jų negerdavęs. Negerdavęs net midaus, taip mėgto anų laikų Lietuvoje. Nemėgo jis ir kitokių pasilinksminių, išskyrus gal tik medžiokles. Jis niekam nepasakojo savo sumanymų ir ketinimų. Kai rengdavo kurį karo žygį, niekas nežinojo, į kurią šalį bus žygiuojama. Todėl ir tokie staigūs karo žygiai Algirdui beveik visada nusisekdavo.

Rusų metraštininkai (istorinių įvykių užrašytojai) pasakoja Algirdą buvus krikščionimi, stačiatikiu. Tačiau yra žinių, kad Algirdas po mirties buvęs sudegintas ant laužo, kaip ir kiti Lietuvos valdovai — pagonys. Tik jo kūno pelenai buvę žmonos Julijonos palaidoti vienoje Vilniaus stačiatikių bažnyčioje.

RIEŠUTAI

ZIG. GAVELIS

Ant lazdynų, ant augštų,
Daug priaugo riešutų,
Tik pakelk augštyn akis —
Svyra kekės po penkis.

Bet pasiekt mažai vilčių
Be ilgujų kopėčių,
Tiktai jaunas ir drąsus
Gali skintis juos visus.

O ištižęs, tartum sliėkas,
Griš viršūnės nepasiekęs:
Tai ne jam tie riešutai
Svyra kekėmis augštai.

Kitą dieną jo mama,
Parduotuvėn eidama,
Gal paims ir jį kartu
Ir nupirks jam riešutų.

ARGI MES TOKIE MAŽI?

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Pušku pušku! Mes kaip žuvys!
Kaip žuvytės, dievaži!
Kaip banginiai, ant bangų visi!
Pušku pušku mes maži!

Ei, tu laive, didis laive!
Ka ten sveikas taip veži?
O štai mes ar ne jūreiviai?
Argi mes tokie maži?

Pušku pušku — plaukiam greitai.
Galim plaukt ir pamaži.
Na, sakyk, ar ne gerai tai?
Argi mes tokie maži?

Ar ne linksma, dingu dangu?
Oi, tu jūra, tu graži!
Ar ne didžios tavo bangos?
O ar mes tokie maži?

ŠARADOS

1. Esu aš balsas vienas, bet jei pridėsit
priekyje raidę vieną, ar atspėsit, kas aš
būsiu žiemą?

2. Esu, kurs nematau niekados, bet jei
priekyje raidę vieną pridėsi, rasi mane
tarp liemens ir galvos. Ar atspėti, kas esu,
galėsi?

Atsakymas vertinamas po 2 tašku. Jas su-
darė *Adolfas Bernotas*, Waterbury, Conn.

MISLĖS

1. Vilaide - laidė, žolelė braidė, parėjęs
namo, ant vartų pasikorė.

2. Ėjau naktį, pamečiau saktį, mėnulis
rado, saulė suėdė.

Vertinamos po 2 tašku. Atsiuntė *Zeno-
nas Seliokas*, Waterbury, Conn.

Smagu būdavo buriuoti lietuviškoje Baltijos jūroje

MEILĖ PAVIRTUSI Į TIKĖJIMĄ

P. JUODKA

Turbūt, nėra pasaulyje kitos tautos, kuri taip mylėtų savo tėvus, kaip kinai. Kinas jaučia šventą pareigą laikas nuo laiko aplankyti savo tėvus. Senus tėvus turinti šeima yra atleidžiama nuo mokesčių. Didesnės garbės kinas netrokšta, kaip turėti senus tėvus. Dar neseniai Kinijoje už didelius garbingus darbus buvo pagerbiami ne tik juos nuveikę, bet ir jų tėvai. Ne retai net tėvams paminklus pastatydavo už

sūnaus gerus darbus, nes kinai sako, kad sūnus visą savo kilnumą paveldėjo iš gerų tėvų.

Tėvui ir motinai iškilmingai palaidoti kinas išleidžia didelę dalį savo turto, o kartais ir visam gyvenimui įlenda į skolas. Kinas tiki, kad jei tėvų lavonai, apvilkti šilkais ir brangiaame karste bus pastatyti garbingon vieton, tai jo vaikų vaikai bus laimingi ir turtingi.

Per tūkstančius metų pagarba ir meilė tėvams virto tikėjimu. Kinietis tiki ir garbina savo mirusių tėvų sielas. Mirusių tėvų vardai užrašomi ant lentelės ir padedami į švenčiausią vietą — į spintelę garbingiausiam grįčios kampe. Kinas, bėgdamas nuo potvynio, gaisro, maro ar kitos kokios nelaimės, pirmiausiai stengsis išgelbėti tą spintelę, kurioje sudėtos lentelės su tėvų ir protėvių vardais, nes jei ji žūtų, tai žuvusi visa giminės praeitis ir garbė.

Jokio didesnio darbo kinas nepradės nepaprašęs mirusių tėvų dvasių patarimo ir palaimos. Vakaro metu ant kryžkelės jis sukurs ugnelę ir išpils ant jos puoduką virtų ryžių ir nulies degtinės. Susidėjęs rankas ant krūtinės, žemai nusilenks į visas keturias puses, o parėjęs namo, prie šventosios spintelės uždegs šiaudo storumo kvepiančią žvakutę ir pats atsiklaupęs ant aslos kelis kartus nulenks savo galvą iki žemės.

Negirdėti atsitikimų, kad vaikai skriaustų ar apleistų savo senus tėvus. Kinas verčiau pats badu mirs, bet savo tėvams atiduos paskutinį valgio kąsnelį. Pagarba seniems žmonėms Kinijoje yra labai didelė. Atėjęs į kino namus, pirmiausia turi nusilenkti senesniam žmogui. Laikoma didelio mandagumo pareiškimu, jei senam pasakai, kad tokio seno dar nesi niekur matęs. Meilė tėvams Kinijoje yra virtusi tikėjimu.

* * *

LINKSMIAU

Neseniai atvykęs į Ameriką lietuvis kalbasi su savo dėde, senu amerikonu, jau 45 metus gyvenančiu Amerikoje. Naujasis amerikonas sako:

— Žiūrėk, dėde, aš nusipirkau kokią gražų kostiumą.

— Tai, turbūt, siūtą? — klausia dėdė.

— Žinoma, siūtą, gal jūs manėte, kad megstą.

A. Bernotas

KARVELIS PER ATLANTĄ

Laikraščiai rašė, kad vienišas karvelis iš Bostono perskrido Atlanto vandenyną ir pasiekė Stokholm vietovę, Valijoje, t. y. 3,000 mylių kelią nuskrido per 12^{1/2} dienos. Vidutinis greitis buvo 20 mylių per valandą ir darė maždaug po 250 myl. per dieną. Ar neįdomu, kad šis mažas sparnuotis be jokių oro biuro pranešimų, radaro įrengimų ar net be kompasų, pasirodė puikiausiu lakūnu ir jūrininku.

MILDA SKUČAITĖ

ŠIMTĄ KARTŲ MAMA

O mamyte, kam lėlytė
Graudžiai sumirksejo?
Mama, mama, jos kojytė
Vėlei išklibėjo...

Mama, mama, duok duonytės:
Valgyt noriu,
Neužmirški ir lėlytės —
Mamai moju...

Šimtą kartų — mama, mama
Vis kartojam,
Ar mes verkiame, ar dejuojam,
Ar linksmi kvatojam.

KAM BARI

Kam bari, mama,
Ar aš blogas vaikas?
Ar neinu aš gulti,
Kai ateina laikas?

Ko liūdi, mama,
Visada klausysiu.
O kai tik užaugsiu,
Į tėvynę grįšiu.

Iš Kauno vysiu priešą,
Vilnių išvaduosiu.
Tau, mamyte, seną klėtį
Atgal atiduosiu.

KODĖL AŠ TROKŠTU TĖVYNEI LAISVĖS?

GEDIMINAS ČAMPĖ

Šiandieną, saulutei smarkiau beriant šiltus spindulius pro langą, pastebėjau, kad lauke nenuoramos paukšteliai savo skardžiu čiulbėjimu lyg ir prašo manęs sau namelių, todėl pagailėjęs jų, sugalvojau į medžius įkelti keletą inkilėlių.

Taigi, tie paukšteliai man ir priminė, kodėl aš trokštu tėvynei laisvės. O trokšti yra daug priežasčių, kurių mano menkas sugebėjimas negali taip pilnai ir sklandžiai išlieti popieriaus lape, išdėstyti visas mano mintis.

Skačiau lietuviškose knygose ir iš mamos pasakojimų žinau, kad lakštingalos, vieversiai, gandrai ir kiti Lietuvos paukščiai rudenį išskrenda į šiltus kraštus, o pavasarį jie vėl sugrįžta savo gimtinėn Lietuvon ir net į tą pačią vietą, kur paliko pernykštį savo lizdėlį. Jie ten pat ir vėl apsigyvena.

Kodėl jie nepasilieka gyventi šiltuose kraštuose? Ten jų gyvenimas gal yra sotesnis ir šiltesnis. Taip pat ir aš, kad ir geriausią gyvenimą turėčiau svetur, bet mano širdis ilgisi tėvynės, trokšta jai laisvės, kur aš galėčiau, kaip tie paukšteliai, rasti savo gimtinės namelį, be kurio aš niekados nebūsiu laimingas, visada jausiu tėvynės ilgesį.

Vienas poetas yra pasakęs, kad didžiausia žmogui bausmė yra ištremti jį iš tėvynės. Mano protui labai sunku suprasti, kodėl yra tokių žiaurių žmonių pasaulyje, kad atėję svetur išvaro žmones iš jų namų ir atima laisvę tiems, kurie niekam nieko blogo nepadarė.

Perskaitęs kitų tautų istorijas, pažinau, kad mano tėvynės praeities istorija yra labai sena, garbinga ir turtinga. Aš trokštu, kad senoji Vytauto dvasia vėl atgimtų ir su savo šauniais pulkais Lietuvos kruvinus priešus išvarytų lauk ir kad galėtų mano tėvynė vėl laisvai gyvuoti ir gražiai puoštis savam krašte.

Šis rašinėlis yra laimėjęs I premiją pradžios mokyklų mokinių rašinėlių varžybose, kurias pravedė Waterburio Lietuvių Tremtinių Draugija. Rašinėlio autorius eina 12 metus.

MAN PATINKA AMERIKA

Amerika yra didelis kraštas ir yra čia daug dalykų, kurie man patinka. Aš manau, kad kiekvienam berniukui ir mergaitei yra didelė laimė, kad galėjo atvažiuoti į Amerikos laisvą kraštą. Man patinka Amerika, kad čia galima eiti į lietuvišką mokyklą. Nežinodama anglų kalbos, visada gali paklausti seselę lietuviškai.

Amerika yra technikos kraštas. Mokslo žmonės, kad palengvintų gyvenimą, sugalvoja daug patogumų, išrado šaldytuvus, skalbias mas mašinas, prosavimo mašinas, televizijos aparatus ir daug kitų technikos stebuklų. Amerika galimybių kraštas, ypač jaunimui. Amerikoje gabūs žmonės gali prasimušti į aukštesnes vietas arba biznio srityje uždirbti daug pinigų ir susikurti laimingą gyvenimą.

Man patinka Amerika, kad čia gali laisvai išpažinti savo tikėjimą be baimės ir persekiojimo, nežiūrint ar žmogus baltos rasės ar spalvuotas, visiems yra laisvas tikėjimo išpažinimas, kiekvienas gali tikėti į savo pasirinktąjį Dievą. Amerikoje yra žodžio ir spaudos laisvė. Žmogus gali laisvai pasakyti, ką turi ant širdies, kad tik yra teisybė.

Man Amerika patiko iš pirmos dienos, kai tik iš laivo išlipom, tai žmonės mus pasitiko su pienu ir su pyragaičiais. Aš tuoju supratau, kad Amerikos žmonės yra mielaširdingi ir užjaučia nuskriaistuosius.

Lietuva yra mūsų kraštas, ir mes gimtųjų namų turim nepamiršti, bet į Ameriką atvažiuavę, kaip tremtiniai, čia suradome antrą tėvynę, kur daugybė tautų gyvena tarpusavyje taikingai, ir mes, įsijungę į tą gyvenimą, turime pamilti tą kraštą ir dėkoti Dievui už laimingą Amerikos gyvenimą.

Laukų Žibutė

Amerikos Lietuvių Tarybos Čikagos Skyriaus premijuotas rašinys, laimėjęs antrąją premiją. Jį parašė *Lucija Venclovaitė*, 1038 So. Talman Ave., Chicago 29, Illinois, gimusi Lietuvoje 1939 m. birželio mėn. 25 d.

“Eglutės” skaitytojai, Šv. Kryžiaus parapijos mokyklos (Čikagoje) mokiniai, su “Eglutės” platintoju Baliu Brazdžioniu.

MOKYKLOS IR Mes

Waterbury, Conn.

Š. m. gegužės 10 d. Waterburio šeštadieninių Lituanistikos kursų mokiniai gražiai atšventė Motinos Dieną. Įdomioj programoj dalyvavo visi mokiniai: dainavo, deklamavo ir šoko.

Tuo pačiu laiku buvo paskelbtas ir Tremtinių Draugijos praveistas rašinėlio varžybų sprendimas. Rašinėlio tema buvo: Kodėl aš trokštu tėvynei laisvės?

Aukštesnių mokyklų pirmos premijos nelaimėjo niekas. Antroji premija teko I. Kleinaitytei, trečioji — Al. Jankauskaitei.

Pradžios mokyklų: pirmoji premija — Ged. Čampeį, antroji — L. Kasakaitytei, trečioji — A. Ton-

kūnui. Jiems buvo įteiktos piniginės premijos.

Be to komisija pagyrė ir apdovanojo po knygą šiuos gerų rašinėlių autorius: R. šlivinskaite, A. Malakauskaite, A. Saulaitį (jr.) ir R. Dūdą.

Tėvai dėkingi pasišventusiems mokytojams, Tėvų Komitetui ir Tremtinių Draugijai už gražų lietuviybės jausmų ugdymą.

Klausutis

LIETUVIŠKAS VAIKŲ DARŽELIS

Laimingi yra Toronto (Kanadoje) lietuviai, kad jie turi ne tik didelę šeštadieninę lietuvišką mokyklą, bet ir lietuvišką vaikų darželį. Tas darželis yra nuopelnas

Waterburio lietuviškas jaunimas — programos vykdytojai

Toronto liet. vaikų darželis. Priekyje — mažieji artistai

lietuvaikių seselių Kotryniečių. Lietuvoje Kotryniečių centras buvo Krakėse. Jos dirbo Krakų gimnazijoje, Karmėlavoje, Kaune, Ukmergėje, Strėvininkuose, Kelmėje, Sidabrave ir kitur. Tik 5 seselėms sunkiais tremties keliais pavyko pasiekti vakarus. Kanadoje jos atliko namų ruošos darbininkių sutartį ir greitai įsijungė į lietuvišką veiklą.

Jau 1951 metų lapkričio mėnesį buvo įsteigtas lietuviškas vaikų darželis. Jis laikinai buvo priglaustas naujose klebonijos patalpose, kuriomis naudotis leido kun. P. Užubalis. Šiuo metu seselės jau yra įsigijusios naujas patalpas darželiui ir jose plečia savo veiklą. Tėvai patenkinti ir laimingi, kad gali bent iki mokyklinio amžiaus vaikučius ramiai palikti rūpestingoje seselių globoje. Ten jie gražiai mokomi ir auklėjami lietuviškoje dvasioje.

“Eglutė” yra nuolatinė vaikų darželio lankytoja, padėjėja. Mažieji laukia jos ir noriai klausosi, kai iš jos skaitoma.

M. V.

Penkerių metų Rūtelė rašo

P. “Eglutės” Redaktoriau,

“Eglutė” man labai patinka ir mielai klausaus skaitant pasakų. Man 5 metai. Prašau įdėti į “Eglutę” mano nuotrauką. Lauksiu “Eglutės” ir šiais metais.

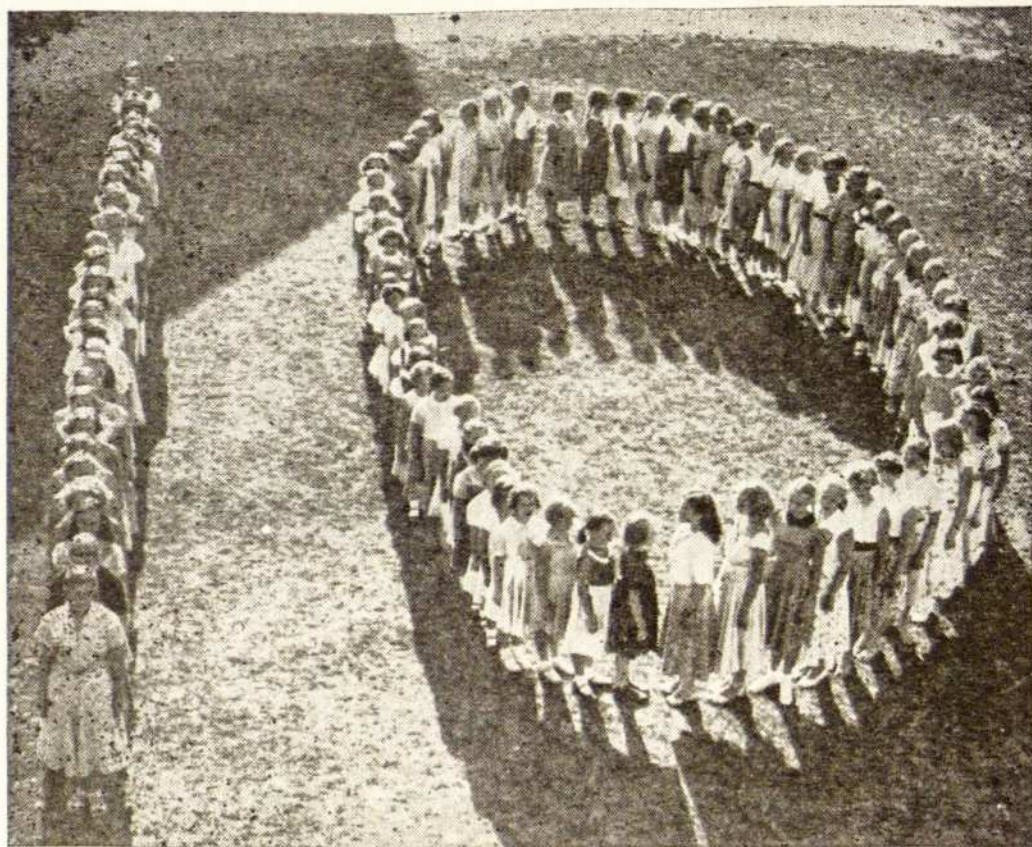
Rūta Ruzgaitė, Brooklyn, N. Y.

Rūtelės laiškas gražiai didžiosiomis raidėmis parašytas. Ačiū, Rūtele! Auk didelė ir gera lietuvaite.

Redaktorius

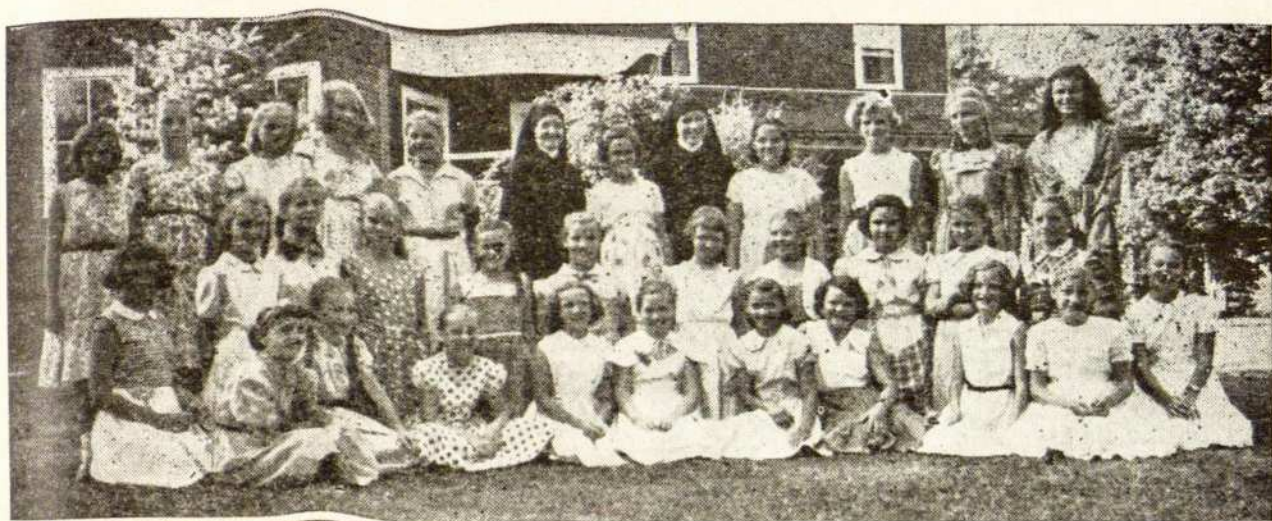
Rūtelė Ruzgaitė

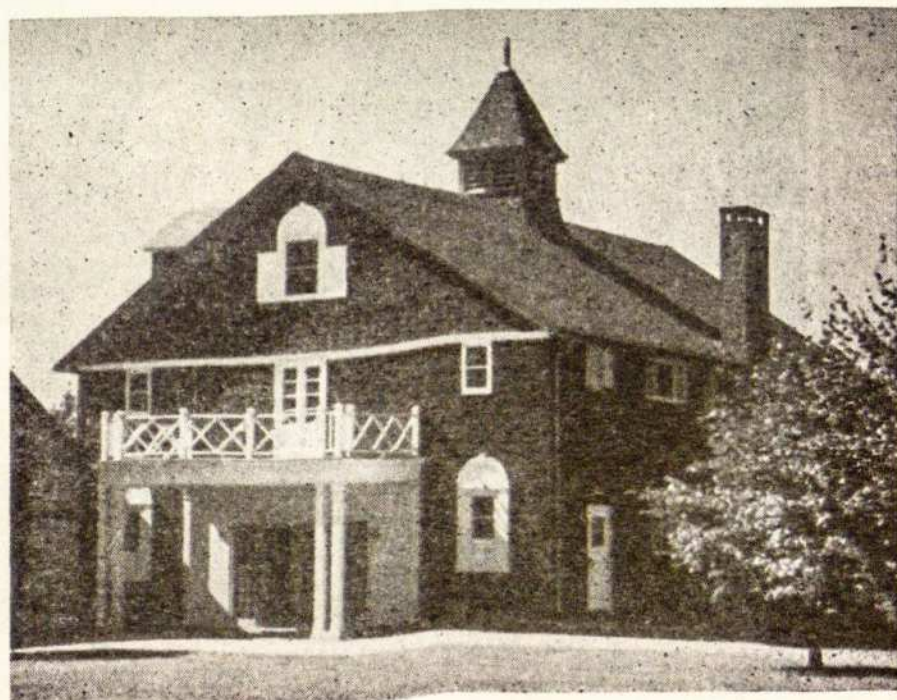
Šiais metais pas Nekalto Prasidėjimo Seseles Putname vasaros stovykloje buvo apie 100 mergaičių. Tai jau dešimt metų, kaip čia gražioje lietuviškoje nuotaikoje mergaitės praleidžia vasarą. Sukaktis buvo gražiai paminėta. Viršuje matome gyvą mergaičių dešimtuką.

Vyresniosios stovyklautojos ir stovyklos vadovybė.

Jaunesniosios ir jauniausios stovyklautojos. Visos patenkintos. Lietuviška daina lydėjo jų žingsnius. Programa buvo labai įvairi ir patraukli. Stovykla suskirstyta būreliais, kurie vienas su kitu lenktyniavo įvairiose varžybose. Ėjo pačių stovyklautojų redaguojamas laikraštėlis "Kibirkštėlės" (išėjo 4 numeriai).

Čia matome vyresniųjų mergaičių bendrabutį ir salę.

BERNIUKŲ STOVYKLA PAS PRANCIŠKONUS

Berniukų stovykla pas tėvus Pranciškonus, Kennebunk Port, Maine, prasidėjo birželio mėnesio 28-tą dieną ir baigėsi rugpiūčio 2-rą dieną.

Stovyklautojų susirinko per septyniasdešimt. Daugumas jų yra patenkinti stovykla ir žada kitais metais vėl atvažiuoti. Kiekvienai dienai buvo nustatyta darbų tvarka. Pakeldavome vėliavas, meldavomės, turėdavom lietuviškas pamokas, sportuodavom, maudydavomės Atlanto vandenyne, žaisdavome, rašydavome laiškus. Kartais darydavome iškylas į tolimesnes vietas. Taip ir nepajusdavome, kaip prabėgdavo diena. Vėl nuleidavom vėliavas ir saldžiai užmigdavom...

Stovyklos nuolatiniai mokytojai buvo: Tėv. Viktoras, Tėv. Ge-

diminas, Prof. Dr. Viliamas. Sportą tvarkė sporto mokytojas Kazys Brazauskas.

Kelis kartus buvo surengti vaidinimėliai. Juos režisavo ponė Gerdvilienė. Taip pat buvo surengti eilėraščių, rašinių, skaitymo ir gražaus elgesio konkursai. Jų laimėtojams dovanos: 1 vieta yra — viena savaitė dykai kitų metų stovykloje, 2 vieta — pusė savaitės dykai kitų metų stovykloje, ir 3 vieta — \$5 kitų metų stovyklos išlaidoms.

Eilėraščių deklamavimo laimėtojai: 1 vieta — G. Naujokaitis, 2 vieta — Gerdvilis.

Rašinio tema "Mūsų Tėvynė Lietuva". 1 vieta — A. Saulaitis, 2 vieta — G. Naujokaitis, 3 vieta Skučas.

Vienas sportinės mankštos numeris — šitokia eisena — Pranciškonų berniukų stovykloje.

Vyt. Maželio nuotr.

Dailaus skaitymo konkurso laimėtojai: 1 vieta — Sužiedėlis, 2 vieta — G. Naujokaitis, 3 vieta — R. Graudušis.

Gražaus elgesio konkursą laimėjo Antanas Saulaitis iš Waterbury.

Stovyklos užbaigimo iškilmės gerai pavyko. Buvo atlikta daug sporto numerių, pasakyta kalbų, padeklamuota, pavaidinta ir pajaukauta. Ypač daug juoko sukėlė bokso numeris tarp aukšto "Žmogaus be kaulų" ir mažo ir žemo "Pramuštgalvio iš Brooklyn". Pramųštgalvis laimėjo.

Aš manau, kad dar daugiau stovyklautojų privažiuos kitais metais ir dar daugiau bus juoko ir krykštaujančių balsų kvepiančiuose pušynuose, prie ošiančių Atlanto bangų.

Stovyklautojas

PREMIJOS LAIMĖTOJAS AUKOJA EGLUTEI

Gediminas Čampė rašinių varžybose, kurias pravedė Waterbury Lietuvių Tremtinių Draugija, laimėjo pirmąją premiją. Savo rašinėlį autorius atsiuntė "Eglutei". Skaitykite jį "Atžalėlių" skyriuje.

Bet ypatingai mes džiaugiamės, kad laimėtojas savo laime dalinasi su lietuviškos kultūros židiniais. Štai jo gražus laiškas ir aukos:

Gerb. p. Redaktoriau,

Gavęs pirmą premiją \$15 už varžybų rašinėlį, nutariau po \$3.— aukoti "Eglutei". "Tėviškelei" ir "Vasario 16" gimnazijai.

Čia pridedu savo rašinėlį ir nuotrauką, jeigu rasit galimybes, džiaugėčiaus pamatęs juos "Eglutėj".

Tamstą gerbiantis

Gediminas Čampė,

98 Lilac Ave., Oakville, Conn.

Gediminas Čampė skaito savo premijuotą rašinį.

Tikrai puikus berniukas esi, Gediminai. Už auką "Eglutė" nuoširdžiai dėkoja, o redaktorius laukia daugiau rašinėlių. Mėgink plunksną ir lietuvišką žodį! Jei stengsis, seksis.

Laiškas iš Naujosios Zelandijos

Mielas Redaktoriau,

Jau gavau Eglutės du numeriu. Ir kokia ji graži yra mudviem su sesute. Mes Eglutės laukiam. Ji atkeliauja iš labai toli. Kaip būtų gerai, kad ji mus aplankytų dažniau ir neaplenktų nė vieno Lietuvos vaikučio. Aš perskaitau ją keletą kartų, ir visada ji yra labai įdomi...

Su pagarba

Trečio skyriaus mokinė *Jadvyga Stirbytė*

PADĖKA IŠ NAUJOSIOS ZELANDIJOS

Jadvyga ir Zita Stirbytės labai dėkojame Dėdei A. Šauliui už "Eglutę", kuri yra mūsų draugė. Ji mus atlanko vieną kartą į mėnesį. Labai nuoširdžiai ačiū!

TRUPUTĮ PAGALVOK

NR. 6 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Brūkšnelių vietoje įrašę raides, gauname: 1 Vilkaviškis, 2 yla, 3 tauras, 4 Argentina, 5 Uralas, 6 Turkija, 7 Anglija, 8 sinagoga. Statmenai — V y t a u t a s.

II. 1 Biliūnas, 2 auksinas, 3 uraganas, 4 Biržiška, 5 lietuvis, 6 Ystra, 7 suodinas. Statmenai — B a u b l y s .

III. Pobūvyje buvo: 94 vaikai, 5 vyrai ir 1 moteris.

IV. 1 Stelmužė, 2 Utena.

V. Pelėsiais ir kerpėmis apaugus aukštai, štai Trakų garbinga pilis.

Pataisyto uždavinį atsakymai: 1 garvežys, 2 ruonis, 3 yda, 4 žirnis, 5 umedė, 6 varpas, 7 asla. Statmenai — pirmoje eilutėje Dubysos intakas Gryžuva, antroje — audimas.

Šarados atsakymas: vilkas, šilkas, šilas.

UŽDAVINIAI

I Brūkšnelių vietoje įrašykite raides. Pirmoje eilutėje statmenai turite gauti vardą Lietuvos poeto, rašiusio dar prieš Maironio laikus.

1. ----- (vietovė, kurioje gimė rašytoja Žemaitė),
2. ----- (Pietų Amerikos valstybė),
3. ----- (vieta, kur bolševikai nužudė daug lietuvių),
4. ----- (metalas, labai plačiai vartojamas pramonėje,
5. ----- (Vilniaus miesto dalis),
7. ----- (metalas, dėl kurio kasyklų dabar daugiausiai varžosi pasaulis, ne auksas!),
8. ----- (Žymus Lietuvos kompozitorius, jau miręs),
9. ----- (Žymiausias Lietuvos vandenų tyrinėtojas,
10. ----- (Europos valstybė),
11. ----- (koncentracijos stovykla, kurioje buvo kalinami ir kankinami lietuviai).

Uždavinys vertinamas 21 taškų. Jį suda-

rė *Nijolė Papečkytė*, gyvenanti tolimojoje Argentinoje, Rosario mieste. Ji yra atsiuntusi "Eglutei" visą pluoštą uždavinių. Jūs duosime kituose numeriuose.

II. Brūkšnelių vietoje įrašykite raides. Statmenai pirmoje eilutėje turite gauti didžiojo mūsų dainiaus vardą.

1. ----- (miestas, kuriame buvo pastatytas pirmasis cukraus fabrikas Lietuvoje),
2. ----- (Lietuvos miestas, iš kurio yra kilę net keli rašytojai),
3. ----- (pirmųjų lietuviškų kalendorių autorius ir leidėjas),
4. ----- (istorinis kalnas Mažojoje Lietuvoje),
5. ----- (ežeras Pietų Lietuvoje),
6. ----- (didžiausias Lietuvos ežeras),
7. ----- (miestelis Pietų Lietuvoje),
8. ----- (miestelis, kurio kapuose palaidotas poetas Pranas Vaičaitis).

Uždavinys vertinamas 9 taškais. Jį sudarė *Algimantas Šniokaitis*, Saginaw, Mich.

III. Į 9 langelius įrašykite tokius skaičius (nevienodus), kad išilgai, skersai ir įstrižai sudėję kiekvieną eilutę gautumėt po 69.

Vertinamas 9 taškais. Jį atsiuntė *Jūra Gailiūšytė*, Cleveland, Ohio.

IV. Į kanapes atlėkė 100 žvirblių ir lesė kanapes. Supykęs šeimininkas šovė į žvirblius ir 3 nušovė. Kiek žvirblių liko kanapėse?

Vertinamas 2 taškais. Atsiuntė *Jūra Gailiūšytė*, Cleveland, Ohio.

MISLIŲ ATSAKYMAI

1 Metai, mėnesiai, savaitės, dienos. 2 Karstas, 3 Kempinė, 4 Svirtis, 5 Už save vyresnio, 6 Kiaušinis, 7 Žvejai, tinklas, žuvis. 8 Dubuo su sriuba ir valgytojais, 9 Akėčios, 10 Grybas.

RAŠINIŲ KONKURSAS

“Eglutės” redakcija skelbia rašinių konkursą. Jame gali dalyvauti visi lietuviai vaikai — nevyresni kaip 15 metų.

Skiriamos trys piniginės premijos: I-oji 25 dol., II-oji 15 dol. ir III-ioji 10 dol.

Rašinio tema nėra griežtai apribojama. Pageidaujama, kad rašiniams šaltinis būtų: savas kraštas, jo senoji ar naujoji istorija, kovos dėl laisvės, Lietuvos žmonių gyvenimas, tėvynės grožis ir t.t. Tačiau tinkamos temos rašiniui gali būti ir iš svetimo krašto gyvenimo, jei tik bus parodyta lietuvių pastangos išsaugoti savaimingą lietuvišką gyvenimo būdą, kova su svetimomis įtakomis.

Rašyti galima pasakojimo, aprašymo, pasikalbėjimo, laiško arba protaujančią formą. Pagal turinį ir formą rašinys gali būti pasaka, pasakojimas, aprašymas, straipsnelis.

Rašoma vienoje lapo pusėje, aiškiai. Jei kas galėtų, prašoma parašyti mašinėle. Pasirašyti slapyvardžiu ir nurodyti savo amžių. Pavardę ir adresą įdėti į atskirą vokelį, jį užklijuoti, užrašyti tą patį slapyvardį ir kartu su rašiniu atsiųsti.

Rašiniai turi būti pačių autorių parašyti be vyresniųjų pagalbos. Svetimą pagalbą vertinimo komisija lengvai pažįsta, ir toki rašiniai premijos laimėti negalės.

Rašinio dydis: 1—3 “Eglutės” puslapiai.

Rašinius siųsti “Eglutės” redaktoriaus adresu. Paskutinis terminas — 1953 metų gruodžio 15 diena.

Vertinimo komisija bus paskelbta kitame numeryje.

Premijuoti ir net premijos nelaimėję geresni rašiniai bus spausdinami “Eglutėje”.

* * *

P pinigų konkursui paskyrė “Draugo” redaktorius kun. dr. Juozas Prunskis, kuris ateinančiais metais mini savo spaudos darbo 25 metų sukaktį. Jis nori, kad vis daugiau ir daugiau jaunųjų mėgintų plunksną ir lietuvišką žodį, kad pačių “Eglutės” skaitytojų rašiniai pripildytų to laikraščio puslapius.

Kun. Dr. Juozui Prunskiui “Eglutės” redakcija už auką nuoširdžiai dėkoja.

— Jau išėjo iš spaudos seniai laukta **Jurgio Jankaus** parašyta pasaka “Po raganos kirviu”. Išleido “Gabija”.

— Naujas elementorius, parašytas žymaus mokytojo **Antano Rinkūno**, jau gaunamas knygų rinkoje. Tai **Kregždutė**. Knyga gražiai išleista ir pritaikinta lietuviškai mokyklai svetimam krašte.

